

Amin Maalouf: Uçuruma doğru yürüyoruz

Sekiz yıl aradan sonra gelen yeni romanı 'Empedokles'in Dostları'nda teknolojik imkânların tümünden kesildiği bir dünyada rotasını bulmaya ve neler olup bittiğini anlamaya çalışan insanlığı kahramanları üzerinden anlatan Amin Maalouf, "Kusurlarımızın tam olarak farkına varırsak ve davranışlarımızı buna göre değiştirmeye karar verirsek, dünyamızın hâlâ 'onarılabilirliğine' inanıyorum. Kimlik anlayışımızı, teknolojiye yaklaşımımızı kökten değiştirmeli ve yepyeni bir insan kaderi anlayışı benimsemeliyiz. Son romanım şu anki ruh halimi, endişelerimi ve kalan umutlarımı açıkça yansıtıyor" diyor.

ERAY AK
e.erayak@gmail.com

Çağdaş dünya edebiyatının en önemli temsilcilerinden biri olarak nitelendirilen Amin Maalouf, sekiz yıl aradan sonra yeniden bir romanla okurlarının karşısında: 'Empedokles'in Dostları'. Maalouf romanında, teknolojik imkânların tümünden kesildiği bir dünyada rotasını bulmaya ve neler olup bittiğini anlamaya çalışan insanlığı, kahramanları üzerinden anlatıyor. Bu teknoloji yitiminin ardındaki sebepler ise Maalouf'un yokuş aşağı giden dünya hakkındaki fikirlerini aktarmasına yardımcı oluyor. Ünlü yazarın yeni romanı bir distopya fakat insanlığın yeni bir ütopyaya ihtiyacını hatırlatan türden bir metin aynı zamanda. Maalouf'la dünya ahalinden ve bu ahalin kendisini nasıl etkilediğinden konuştuk. 'Empedokles'in Dostları'nın üzerinde yürüdüğü harita da bu sohbetin başkonuğuydu.

■ Sekiz yıl aradan sonra geldi yeni romanınız 'Empedokles'in Dostları'. Bu aranın nedenini sorabilir miyim? Dünya ahvali üzerine yeniden düşünmek için miydi? Çünkü bu süre zarfında dünyayı sorgulayan deneme kitaplarınız yayımlandı...

Kesinlikle haklısın. Hatta son birkaç yıldır, 'batık' dünyamızın dehşet verici durumunun benim için sürekli bir meşguliyet olduğunu ve hâlâ da öyle olmaya devam ettiğini söyleyebilirim. Neyin bu kadar yanlış gittiğini, bu bozulmanın belirleyici anlarının neler olduğunu ve bu korkunç eğilimin geri döndürülemez hale gelip gelmediğini anlamaya çalışmak zamanının ve enerjimin çoğunu aldı.

■ 'Ölümcül Kimlikler' ve 'Uygarlıkların Batışı'nda karamsar bir tablo çizmiştiniz ve süreç içinde gördük ki, haksız değilsiniz. Yeni romanınız 'Empedokles'in Dostları' için de aynı karamsar bakış açısının ürünü diyebilir miyiz?

Ben bakış açımı karamsar olarak tanımlamazdım. Kusurlarımızın tam olarak farkına varırsak ve davranışlarımızı buna göre değiştirmeye karar verirsek dünyamızın hâlâ 'onarılabilirliğine' inanıyorum. Kimlik anlayışımızı, teknolojiye yaklaşımımızı kökten değiştirmeli ve yepyeni bir insan kaderi anlayışı benimsemeliyiz. Son romanım şu anki

ruh halimi, endişelerimi ve kalan umutlarımı açıkça yansıtıyor.

YENİ BİR BAŞLANGIÇ İÇİN

■ 'Empedokles'in Dostları'nı yazarken üzerinde gezindiğiniz meseleler nelerdi?

Bu yeni roman için yıkımın eşigine gelen insanlığımıza yeni bir yaşam, yeni bir başlangıç şansı sunulan bir tür kissa denebilir. Aklımda birçok önemli konu vardı. Bunlardan biri de teknolojiyle başa çıkma şeklimizdi. Diğer bir konu ise hemcinslerimizle başa çıkma şeklimiz. Hepimizin birlikte battığının farkında olmadan, toprak, zenginlik, ten rengi ve inanç için hâlâ birbirimizle savaşıyoruz.

■ Böyle devam edersek insanlık olarak gireceğimiz çukuru göstermek için kaleme aldığınız bir distopya olarak mı okumalıyız 'Empedokles'in Dostları'nı?

Evet, mesajım tam olarak bu. Davranışlarımız, 'normal' görünmesine ve atalarımızın çok eski zamanlardaki davranışlarına uygun olmasına rağmen, yıkıcı ve intihara meyilli hale geldi. Hâlâ hayattaki asıl görevimizin 'kabilemiz' için savaşmak olduğuna inanıyoruz. Bu da gerçekçi görünüyor. Birçok farklı renkten ve inançtan insanın birlikte uyumlu bir şekilde yaşaması düşüncem ise ütöpik ve naif görünüyor. Ancak bu 'naif' düşünce, insanlığın inşa ettiği her şeyin tamamen yok edilmesini hâlâ en-

gelleyecek tek şey.

■ Dünyanın süper güçlerinin bugünkü pek çok sorunun kaynağı olarak gösterilebilecek tavırlarının nedeni ne sizce?

Bugünün iki büyük gücü olan Çin ve ABD arasında büyük bir çatışmaya doğru gidiyoruz. Biri amansız bir şekilde yükseliyor, diğeri ise düşüşte ama yine de tepki verme ve hatta galip gelme yeteneğine sahip. Bu yaklaşan yüzleşmenin 'normal' olduğunu, çünkü tarih boyunca her zaman olanlarla uyumlu olduğunu düşünürsek, bu gerçekçi bir görüş değil. Çünkü bu günümüz dünyasının gerçeklerini görmezden geldiklerimiz anlamına gelir. Böyle bir yüzleşme büyük olasılıkla yıkıma yol açar ve her ne pahasına olursa olsun engellenmelidir. Yine de hepimiz gözlerimiz kapalı uçuruma doğru yürüyoruz.

ÇIKIŞ VAR AMA O YÖNE DOĞRU GİTMİYORUZ

■ Peki, tüm bunlardan bir çıkış yolu var mı?

Ben de her gün bu soruyu kendime soruyorum. Vardığım sonuç ise şu: Evet, içinde bulunduğumuz çıkmazdan bir çıkış yolu var ama kesinlikle henüz o yöne gitmiyoruz. Muhtemelen bu yüzden 'mutlu bir son' hayal etmek için kurguya başvurmam gerektiğini hissettim. Romanımın başında, 18. yüzyıl Alman yazarı Novalis'ten bir satır alıntı yapıyorum: "Romanlar, tarihin eksik-

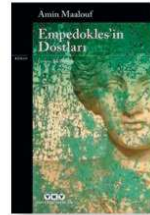
liklerinden doğar."

■ İnsanlığın hayatını kolaylaştıran teknolojik gelişmeler artık insanlığın sonunu getirebilecek güce ulaştı; size distopya yazdıracak denli bir güce. Merakım sizin bu teknolojiyle aranızın nasıl olduğu...

Teknolojimizin Dünya'daki tüm yaşamı yok etme kapasitesi, neredeyse 80 yıl önce ilk atom patlamasının tetiklendiği günden beri başımıza bir tehdit oluşturdu. Bir bakıma güven verici olan bir gerçek, çünkü kullanmak için istekli olmadan böyle bir kapasiteye sahip olabileceğimizi gösteriyor. Benim gibi Soğuk Savaş boyunca yaşamış tüm insanlar, nükleer yıkım korkusu yaşamış ancak tehlike nihayetinde önlenmişti - 1962'deki Küba füzeleri krizinde olduğu gibi. Ancak edindiğimiz bu güvenlik duygusu yanıltıcı ve tehlikeli. Silahlar hâlâ orada... Yeni bir silahlanma yarışı sürüyor ve yeni bir soğuk savaş yaklaşıyor. Dünyayı sanki açık bir devasa kitapmış gibi her zamankinden daha çok ve daha yakından izlememizi sağlayan teknolojileri çok takdir ediyorum. Ancak sosyal medyaya çok fazla zaman alan bir şey olduğu için neredeyse hiç buluşmuyoruz. Zaman, özellikle benim yaşımda ender bulunan bir şey.

■ Türkiye'de ciddi bir okur kitlesini ardından sürükleyen bir isimsiniz. Onlar için taşınmamızı istediğiniz bir mesaj var mı?

Onlara hepimizin zor ve endişe verici zamanlardan geçiyor olsak da büyüleyici zamanlar da yaşadığımızı söylemek isterim. Son 12 ayda yaşananlara rağmen gelecek kasvetli olmayacak. İnsanlığın kaderi üzerine düşünmek için muhtemelen böyle bir duraklamaya ihtiyacı vardı. Ve her birimiz, bu eşsiz fırsattan, berrak bir şekilde ve dinginlikle meditasyon yapmak için yararlanmalıyız. Bu, her durumda benim de yapmaya çalıştığım şey ve tüm arkadaşlarıma ve okurlarıma da aynıını yapmalarını tavsiye ederim.

EMPEDOKLES'İN DOSTLARI
Amin Maalouf
Çeviren: Ali Berktaay
Yapı Kredi Yayınları, 2021
216 sayfa, 28 TL.